

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 29 ΚΑΙ 30

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2018 ΕΩΣ 2021

**ΕΡΓΟ «ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 14,07 MW ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "ROYAL VALLEY HOLDINGS LTD" ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΟΤΑΜΙΑΣ, ΣΤΗΝ
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ. (ΛΕΥ/01722/2020, ΛΕΥ/01739/2020)»**

1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια των περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμων του 2018 έως 2021, η Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) για το Έργο υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετικές επιστολές από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως Λευκωσίας (Αρ. Φακ. ΛΕΥ/01722/2020 & ΛΕΥ/01739/2020 και ημερομηνία 15/12/2020) για αξιολόγηση.

Με την υποβολή της πιο πάνω ΜΕΕΠ, ο κύριος του έργου προχώρησε, όπως προβλέπουν οι πιο πάνω Νόμοι, στη γνωστοποίηση σε δύο (2) ημερήσιας κυκλοφορίας εφημερίδες, για την υποβολή στην Περιβαλλοντική Αρχή εντός τριάντα (30) ημερών, απόψεων ή παραστάσεων από το κοινό αναφορικά με το περιεχόμενο της ΜΕΕΠ ή αναφορικά με τις επιπτώσεις που η εκτέλεση ή λειτουργία του έργου ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον.

Για το εν λόγω έργο πραγματοποιήθηκε δημόσια παρουσίαση στις 01.07.2021 μετά από την κατάθεση της ΜΕΕΠ στα γραφεία της Κοινότητας Ποταμιάς.

Η Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον εξέτασε το Έργο σε συνεδρία της στις 10.11.2021. Κατά την πιο πάνω συνεδρία ζητήθηκαν συμπληρωματικά στοιχεία για τη χωροθέτηση των πλαισίων, τη διερεύνηση ύπαρξης και την κατάδειξη της θέσης διάφορων φυσικών και ανθρωπογενών στοιχείων σε ενιαίο χάρτη (φυσικοί φράκτες, δεντροστοιχίες, υδατόρεμα, ποταμός, πρηνή με φυσική βλάστηση, πηγάδι, λαγούμι, παρατηρήσεων ορνιθοπανίδας), τη στέγαση των στοιχείων αποθήκευσης, των αποστάσεων των σημείων σύνδεσης του έργου με το δίκτυο της ΑΗΚ, τις συσσωρευτικές επιπτώσεις του έργου σε σχέση με άλλα έργα ΑΠΕ στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, την ανάλυση των προτεινόμενων μέτρων διαχείρισης των υγρών αποβλήτων και την περαιτέρω ενημέρωση της πιθανά επικείμενης β' φάσης του έργου. Τα στοιχεία αυτά υποβλήθηκαν στις 24.11.2021 και εξετάστηκαν σε συνεδρία της Επιτροπής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον στις 07.12.2021. Ακολούθως, στα πλαίσια της συμμόρφωσης του έργου με τις τεχνικές προδιαγραφές που απαιτεί το Τμήμα Γεωργίας για την εφαρμογή της τεχνολογίας των αγροφωτοβολταϊκών συστημάτων που θα εφαρμοστεί στο εν λόγω έργο και σε συνεχή συνεργασία τόσο με το Τμήμα Γεωργίας όσο και το Τμήμα Περιβάλλοντος, ετοιμάστηκε νέος χωροταξικός σχεδιασμός που υποβλήθηκε στις 30.08.2022 και παρουσιάστηκε σε συνεδρία της Επιτροπής

Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον στις 13.09.2022. Στα πλαίσια του νέου χωροταξικού σχεδιασμού λήφθηκαν υπόψη τα ακόλουθα:

- Η θέση του Τμήματος Αρχαιοτήτων για μείωση της οπτικής επαφής με του Αρχοντικού της Αικατερίνης Κορνάρο (200μ. απόσταση από το έργο), με αφαίρεση τμήματος των τεμαχίων του έργου και δενδροφύτευση στο νότιο τμήμα του έργου κατά μήκος του δρόμου.
- Οι απόψεις της Εθνικής Φρουράς με τη δημιουργία έξι (6) πορτών εισόδου στο έργο.
- Η θέση του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων για διατήρηση απόστασης 10μ. ανατολικά της εγγεγραμμένης κοίτης του ποταμού Γυαλιά.

Με βάση τις απόψεις των μελών της Επιτροπής, την επιτόπια επίσκεψη, τις θέσεις των διαφόρων Τμημάτων και τη ΜΕΕΠ ετοιμάστηκε η Γνωμοδότησης της Περιβαλλοντικής Αρχής.

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του Έργου σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Το προτεινόμενο έργο χωροθετείται εντός των τεμαχίων με αρ. 224 και 225, Φ/Σχ. 31/41 και στο τεμάχιο με αρ. 570, Φ/Σχ. 31/49 στην κοινότητα Ποταμιάς. Το προτεινόμενο έργο εμπίπτει σε Γεωργική Ζώνη Γ3 και θα εφαρμόζει την τεχνολογία αγροφωτοβολταϊκών συστημάτων (Agrivoltaics) που εξυπηρετεί ταυτόχρονα τις ανάγκες παραγωγής ενέργειας και της διατήρησης της γεωργικής αξιοποίησης της γης, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Τμήματος Γεωργίας.

Η χωροθέτηση του έργου είναι περίπου 1 χλμ. δυτικά της πράσινης γραμμής. Τα τεμάχια της άμεσης περιοχής μελέτης (ΑΠΜ) χαρακτηρίζονται από επίπεδη μορφολογία εδάφους και το συνολικό εμβαδόν τους ανέρχεται στα 242497 τ.μ., από τα οποία περίπου το 30% θα καλυφθούν από πλαίσια. Ο συντελεστής κάλυψης και δόμησης της πολεοδομικής ζώνης Γ3 τίθεται στο 10%, με μέγιστο επιτρεπτό ύψος τα 8,3 μ. Η πρόσβαση στα τεμάχια επιτυγχάνεται από υφιστάμενους εγγεγραμμένους δρόμους που εφάπτονται των Νότιων και Δυτικών συνόρων των τεμαχίων.

Στα νοτιοανατολικά, η ΑΠΜ συνορεύει με πολεοδομική ζώνη Η3 (επικρατούσα χρήση η κατοικία), με την κοντινότερη οικία να συναντάται 350 μ. νότια. Στα νότια, η ΑΠΜ συνορεύει με πολεοδομική ζώνη Ζ1 (ζώνη προστασίας) στην οποία εντοπίζεται το αρχαιολογικό μνημείο «Αρχοντικό της Αικατερίνης Κορνάρω». Στα βόρεια και δυτικά, η ΑΠΜ συνορεύει με πολεοδομική ζώνη Ζ3 (ζώνη προστασίας) από την οποία διέρχεται ο ποταμός Γυαλιάς. Στην ανατολική περίμετρο της ΑΠΜ, βρίσκονται ημιμόνιμα και πρόχειρα αμυντικά έργα της Εθνικής Φρουράς. Επίσης, στο ανατολικό σύνορο της ΑΠΜ εντοπίζεται υδατόρεμα.

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης (ΕΠΜ) απαντώνται γεωργικές αναπτύξεις, λειτουργούν τρεις (3) κτηνοτροφικές μονάδες, καθώς και δύο (2) άλλα φωτοβολταϊκά πάρκα. Πέραν αυτών, βρίσκονται οι σταθμοί επεξεργασίας λυμάτων της Βαθιάς Γωνιάς, τα λατομεία Λατούρος και ΕΛΜΕΝΙ και στρατιωτικές εγκαταστάσεις / φυλάκια της Εθνικής Φρουράς. Τα όρια της οικιστικής ζώνης στην οποία βρίσκεται ο οικιστικός πυρήνας της κοινότητας Ποταμιάς βρίσκεται 600 μ. νότια των συνόρων των τεμαχίων του έργου. Στα βορειοανατολικά της ΕΠΜ, σε απόσταση 550 μ., βρίσκεται η ζώνη κοινοτικής σημασίας του δικτύου NATURA2000 «Άλυκος Ποταμός – Άγιος Σωζόμενος (CY2000002)». Το κοντινότερο πέρασμα πουλιών βρίσκεται πέραν των 9 χλμ. στα νοτιοδυτικά της ΑΠΜ.

Η ΑΠΜ χρησιμοποιούνται για καλλιέργεια σιτηρών. Σήμερα φέρει χαμηλή κάλυψη από θαμνώδη βλάστηση που χαρακτηρίζεται από αγρέλια (*Asparagus stipularis*), μολόχες (*Maiva aegyptia*), παλλούρες (*Ziziphus lotus*), καππαρκές (*Capparis spinosa*), μοσφιλιές (*Craetoegus azarolus*), άγριο κριθάρι (*Hjordeum bulbosum*), μαζίν (*Sarcopoterium spinosum*), θρουμπί (*Thymus capitatus*), αβρόσιηλλα (*Urginea maritime*), όπως και άλλα ποώδη, και εποχιακή χαμηλή βλάστηση.

Η πανίδα της ΕΠΜ περιλαμβάνει είδη ιδιαίτερου οικολογικού ενδιαφέροντος. Όσον αφορά τα θηλαστικά, παρατηρούνται είδη νυχτερίδας που χρησιμοποιούν την περιοχή για τροφοληψία, χωρίς να υπάρχει κάποιο αναπαραγωγικό καταφύγιο στην ΕΠΜ. Όσον αφορά τα ερπετά, παρατηρούνται το είδος φίνας (*Macronipera lebentina*) και ξυλόδροπτης (*Telescopus fallax cyprianus*), καθώς και πέντε (5) άλλα κοινά, ενδημικά είδη σαυρών. Όσον αφορά τα πτηνά, έγιναν παρατηρήσεις στην ΕΠΜ σύμφωνα με τις οδηγίες της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, στις οποίες καταγράφηκαν 29 είδη πουλιών, 12 εκ των οποίων είναι ενδημικά. Η μεγάλη συγκέντρωση ειδών πτηνοπανίδας αποδίδεται στην παρουσία του ποταμού, στο βορειοδυτικό σύνορο της ΑΠΜ. Συνολικά έλαβαν χώρα επτά (7) επιτόπιες επισκέψεις καταγραφής πτηνοπανίδας τόσο την ημέρα όσο και τη νύκτα, διάρκειας 1 ώρας και 30 λεπτών, ακολουθώντας μία διαδρομή εντός και περίξ της ΑΠΜ. Οι επισκέψεις έγιναν μεταξύ Απριλίου και Μαΐου 2021, καλύπτοντας την περίοδο φωλοποίησης και αναπαραγωγής.

Το έργο θα αποτελείται από 24953 πλαίσια, συνολικής ισχύς 13,72 MW, και ισοδύναμης ισχύς αποθήκευσης 6 MW, που θα επιτευχθεί με τη χρήση συσσωρευτών ενέργειας τύπου ιόντων λιθίου. Τα πλαίσια θα τοποθετηθούν τόσο επί σταθερών βάσεων όσο και επί ιχνηλατών. Για τη θεμελίωση των βάσεων απαιτούνται μικρές ποσότητες σκυροδέματος επιφανειακά και εντός του εδάφους. Επιπλέον, θα χρησιμοποιηθούν 8 αντιστροφείς τάσης ισοδύναμης ισχύος 1,5 MW. Θα χρειαστεί να γίνουν περιορισμένες χωματοουργικές εργασίες για την κατάλληλη διαμόρφωση του χώρου. Για την προστασία του έργου θα εγκατασταθούν συστήματα έναντι κλοπής και συστήματα πυρασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης αντικεραυνικής προστασίας.

Σύμφωνα με τον οδηγό «Κατευθυντήριων γραμμών για τη διπλή χρήση γεωργικής γης με καλλιέργεια και φωτοβολταϊκά πλαίσια» του Τμήματος Γεωργίας, το ελάχιστο ύψος στο χαμηλό σημείο των πλαισίων θα είναι 1,5 μ. και η απόσταση μεταξύ των γραμμών του συστήματος θα είναι 6 μ. Η κάλυψη του εδάφους δεν θα υπερβαίνει το 33% της προς συνεκμετάλλευση έκτασης των τεμαχίων του έργου. Ανάμεσα στις γραμμές του συστήματος και κάτω από τα πλαίσια, θα τοποθετηθούν καλλιέργειες φυτών με την καθοδήγηση του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών, οι οποίες θα καλλιεργούνται εντατικά.

3. Περιγραφή των περιβαλλοντικών στοιχείων που ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το Έργο και των πιθανών επιπτώσεων που το Έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

3.1. Επιπτώσεις κατά τη φάση κατασκευής

3.1.1. Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Τα έργα κατασκευής δεν αναμένεται να έχουν ιδιαίτερες επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά. Οι επιπτώσεις σχετίζονται με την πιθανότητα ανεξέλεγκτης απόρριψης υγρών χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού εργοταξίου και από την απόρριψη των στερεών αποβλήτων που θα δημιουργηθούν κατά τις κατασκευαστικές εργασίες και δύνανται να επιμολύνουν τον παρακείμενο ποταμό.

3.1.2. Επιπτώσεις στο έδαφος

Οι επιπτώσεις στο έδαφος κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών θα προκληθούν από τη δημιουργία στερεών μη-επικινδύνων αποβλήτων (μπάζα, οικοδομικά απόβλητα, απορρίμματα συσκευασιών εξοπλισμού) τα οποία θα

απορριφθούν στο έδαφος, την πιθανή ανεξέλεγκτη απόρριψη υγρών και χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού των εργοταξίων, καθώς και από τις αλλαγές στο φυσικό ανάγλυφο της ΑΠΜ.

3.1.3. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Οι πιθανές επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας αναμένεται να προέλθουν από τις εκπομπές των μηχανημάτων κατασκευής και του σχετικού εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθούν σε όλες τις φάσεις των κατασκευαστικών εργασιών. Οι εργασίες κατασκευής των νέων εγκαταστάσεων του φωτοβολταϊκού πάρκου αποτελούν τη βασικότερη πηγή έκλυσης σκόνης η οποία μπορεί να έχει σημαντικές, αλλά παροδικού χαρακτήρα επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα της περιοχής.

3.1.4. Επιπτώσεις στο τοπίο

Οι επιπτώσεις στο τοπίο και τα πιθανά προβλήματα αισθητικής ρύπανσης μπορούν να προκύψουν από τις δραστηριότητες κατασκευής του έργου, την εναπόθεση και συσσώρευση των υλικών στον χώρο του εργοταξίου και τη μετακίνηση το εξοπλισμού στο οδικό δίκτυο. Λόγω της μεγάλης έκτασης της ανάπτυξης, αυτή θα είναι ορατή από το γειτονικό ιστορικό μνημείο της αγρέπταυλης της Αικατερίνης Κορνάρο, προκαλώντας οπτική οχληρία.

3.1.5. Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Οι επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους από τις εργασίες κατασκευής εντοπίζονται κυρίως στην κατανάλωση καυσίμων κατά τη λειτουργία των μηχανημάτων κατασκευής.

3.1.6. Επιπτώσεις στους βιολογικούς πόρους

Η απώλεια χλωρίδας και πανίδας και η αλλαγή των χαρακτηριστικών των βιότοπων μπορούν να προκύψουν από τις δραστηριότητες τοποθέτησης των υλικών κατασκευής του έργου και από τις εργασίες κατασκευής του έργου. Η υφιστάμενη καλλιέργεια σιτηρών θα αλλάξει με αυτή των αρωματικών φυτών. Το προτεινόμενο έργο δεν αναμένεται να προκαλέσει αλλαγές στην πανίδα, εφόσον τα διάφορα ζώα χρησιμοποιούν το τεμάχιο κυρίως για προσπέλαση και τροφοληψία.

3.1.7. Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Οι επιπτώσεις στην υγεία (θόρυβος, δονήσεις, ασφάλεια) δεν αναμένονται να επιβαρύνουν σημαντικά το περιβάλλον. Η στάθμη θορύβου κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών αναμένεται ότι θα αυξηθεί στην περιοχή, χωρίς όμως να ξεπερνά τα συνιστάμενα όρια εκθέσεως σε θόρυβο που ορίζει ο Παγκόσμιος

Οργανισμός Υγείας. Οι επιπτώσεις στο κυκλοφοριακό κατά την κατασκευή του έργου προβλέπεται ότι θα προκληθούν κατά τη διάρκεια μεταφοράς των πλαισίων και των βάσεων, τη μεταφορά του μπετόν και των άλλων δομικών υλικών στον χώρο ανάπτυξης του Φωτοβολταϊκού Πάρκου.

3.2. Επιπτώσεις κατά τη φάση λειτουργίας

3.2.1. Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Αναμένεται η δημιουργία πολύ μικρών ποσοτήτων υγρών και στερεών αποβλήτων κατά τη λειτουργία του ΠΕ, από τις εκπτώσεις των πλαισίων και τη δραστηριότητα των εργαζομένων στο ΠΕ.

3.2.2. Επιπτώσεις στο έδαφος

Δεν αναμένεται να υπάρξει δημιουργία ποσότητας στερεών αποβλήτων κατά τη λειτουργία του έργου ενώ οι αντίστοιχες ποσότητες υγρών αποβλήτων θα είναι μικρές. Το έργο δεν θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στη γεωλογία και στο φυσικό ανάγλυφο της περιοχής.

3.2.3. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Αναμένονται θετικές επιπτώσεις από τη λειτουργία του ΠΕ αφού η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας είναι σύμφωνη με το σύγχρονο μοντέλο της αειφόρου ανάπτυξης του τομέα της ηλεκτροπαραγωγής που επιβάλλει το μηδενισμό όπου είναι δυνατόν των εκπομπών ρύπων στο περιβάλλον και τη μεγιστοποίηση της διατήρησης των φυσικών ενεργειακών πόρων.

3.2.4. Επιπτώσεις στο τοπίο

Αφορά τον βαθμό οπτικής όχλησης που προκύπτει από την οπτική παρενόχληση ή παρεμπόδιση που προξενεί το έργο σε κάποιο παρατηρητή. Η κατασκευή του έργου θα προκαλέσει οπτική όχληση στο γειτονικό μνημείο, την αγρέπαυλη της Αικατερίνης Κορνάρο.

3.2.5. Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Δεν αναμένονται επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους από τη λειτουργία του έργου αφού δε θα καταναλώνει ενέργεια. Θα υπάρξει κατανάλωση ορισμένης ποσότητας νερού για πλύσιμο των πλαισίων.

3.2.6. Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Κατά το στάδιο της συντήρησης αναμένεται να αυξηθεί η στάθμη θορύβου στην περιοχή σε πολύ μικρό βαθμό και παροδικά. Επιπτώσεις στη δημόσια υγεία θα

υπάρξουν σε περίπτωση πυρκαγιάς ενώ αρνητικές επιπτώσεις στην κυκλοφορία και στην οικονομία δεν αναμένονται να υπάρξουν.

3.3. Επιπτώσεις κατά τη φάση αποξήλωσης

3.3.1. Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Τα έργα αποξήλωσης δεν αναμένεται να έχουν ιδιαίτερες επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά. Οι επιπτώσεις σχετίζονται με την πιθανότητα ανεξέλεγκτης απόρριψης υγρών χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού εργοταξίου και από την απόρριψη των στερεών αποβλήτων που θα δημιουργηθούν κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης και δύνανται να επιμολύνουν τον παρακείμενο ποταμό.

3.3.2. Επιπτώσεις στο έδαφος

Οι κατεδαφίσεις των κατασκευών από οπλισμένο σκυρόδεμα (οικίσκοι) θα δημιουργήσουν στερεά, μη-επικίνδυνα απόβλητα (μπάζα, οικοδομικά απόβλητα, απορρίμματα συσκευασιών εξοπλισμού) τα οποία θα απορριφθούν στο έδαφος. Επιπλέον, η πιθανή, ανεξέλεγκτη απόρριψη υγρών και χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού των εργοταξίων, δύνανται να επηρεάσουν το έδαφος.

3.3.3. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Οι πιθανές, αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρα αναμένεται να προέλθουν από τις εκπομπές των μηχανημάτων αποξήλωσης και του σχετικού εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθούν. Θα υπάρξει έκλυση σκόνης η οποία μπορεί να έχει σημαντικές, αλλά παροδικού χαρακτήρα επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα της περιοχής.

3.3.4. Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Κατά την αποξήλωση του έργου θα χρησιμοποιηθεί ενέργεια συμβατικού τύπου μέσω προσωρινών εγκαταστάσεων ηλεκτρισμού για τη λειτουργία των μηχανημάτων και του εξοπλισμού.

3.3.5. Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Οι επιπτώσεις στην υγεία (θόρυβος, δονήσεις, ασφάλεια) δεν αναμένονται να επιβαρύνουν το περιβάλλον. Η στάθμη θορύβου κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης αναμένεται ότι θα αυξηθεί στην περιοχή, χωρίς όμως να ξεπερνά τα συνιστάμενα όρια εκθέσεως σε θόρυβο που ορίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. Οι επιπτώσεις στο κυκλοφοριακό κατά την αποξήλωση του έργου

προβλέπεται ότι θα προκληθούν κατά τη διάρκεια μεταφοράς των στερεών αποβλήτων που θα προκύπτουν από τον χώρο του ΠΕ.

4. Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται για να αποτραπούν, προληφθούν ή μετριαστούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

4.1. Μέτρα για ελαχιστοποίηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων στους φυσικούς πόρους

- Χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας όπου ενδείκνυται.
- Χρήση ενεργειακά αποδοτικού εξοπλισμού, με σκοπό την ελαχιστοποίηση της χρήσης ενέργειας.
- Εκπαίδευση προσωπικού στην ορθολογική χρήση ενέργειας.
- Καταρτισμός ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης κατά το τέλος της διάρκειας ζωής του εξοπλισμού, για την αποδοτικότερη διαχείρισή του ως απόβλητο.
- Ενσωμάτωση διατάξεων ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης νερού τόσο στο χώρο παραγωγής των απαραίτητων υλικών, όσο και στο χώρο του εργοταξίου.
- Ενσωμάτωση αρχών ορθολογικής διαχείρισης υδάτων στο σχέδιο ασφάλειας και υγείας του εργοταξίου, καθώς και η ενσωμάτωση ειδικών προνοιών ορθολογικής διαχείρισης υδατινών πόρων στο σχέδιο δράσης του εργολάβου.
- Χρήση τεχνικά προηγμένων συστημάτων υγιεινής στον χώρο του εργοταξίου, που να προωθούν και να ευνοούν την εξοικονόμηση νερού, καθώς και να αποτρέπουν την ανεξέλεγκτη διαφυγή υγρών αποβλήτων.
- Ύπαρξη υποδομών διαλογής στην πηγή στους χώρους του εργοταξίου για τον διαχωρισμό και τη διαχείριση των διαφόρων ρευμάτων αποβλήτων (π.χ. μέταλλο, ξύλο, χαρτί, σκυρόδεμα – αδρανή κτλ.).
- Καθορισμός βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών για τη διαχείριση του εξοπλισμού του ΠΕ ως απόβλητο καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου δραστηριοτήτων του.
- Ύπαρξη ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης ελαττωματικού εξοπλισμού κατά τη διάρκεια λειτουργίας του ΠΕ, που να προνοεί την αποστολή του προς αντικατάσταση εξοπλισμού στην κατασκευάστρια εταιρεία για την ορθολογική διαχείριση των πρώτων υλών.
- Επιλογή φωτοβολταϊκής τεχνολογίας με επιπλέον κριτήριο τις περιβαλλοντικά φιλικές πρακτικές στη γραμμή παραγωγής.

- Χρήση προστατευτικού εξοπλισμού από το προσωπικό στις φάσεις κατασκευής και αποξήλωσης του έργου.
- Η διακίνηση υλικών να γίνεται σε περιόδους εκτός των ωρών αιχμής και αυξημένης χρήσης του οδικού δικτύου.
- Οργάνωση των εργασιών στο εργοτάξιο με τρόπο τέτοιο που να μην εκτελούνται ταυτόχρονα περισσότερες από μια θορυβώδεις εργασίες (πχ. Θεμελίωση και στερέωση εξοπλισμού, διάνοιξη αυλακιών για καλωδίωση κτλ.).
- Τακτική επιθεώρηση του εξοπλισμού και αντικατάστασή του σε περιπτώσεις δυσλειτουργίας.
- Εισαγωγή πρόνοιας στο συμβόλαιο με τον εργολάβο για χρήση οχημάτων και εξοπλισμού με μειωμένες εκπομπές.
- Απαιτήση προσκόμισης δελτίων συντήρησης του εξοπλισμού πριν και κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου.
- Τακτική επιθεώρηση, μέτρηση και καταγραφή αέριων εκπομπών στο εργοτάξιο, τόσο στη φάση κατασκευής όσο και στη φάση αποξήλωσης.
- Εκπαίδευση του προσωπικού στην αποδοτική χρήση του εξοπλισμού για αποφυγή αχρείαστων εκπομπών.
- Απαιτήση ύπαρξης και λειτουργίας ολοκληρωμένου συστήματος συλλογής και επεξεργασίας υδάτων στα οποία περιέχονται αδρανή υλικά.
- Ύπαρξη ελεγχόμενης παροχής νερού και αποχετευτικής διάταξης για τη συλλογή υδάτων που θα χρησιμοποιούνται για σκοπούς υγιεινής.
- Επαναχρησιμοποίηση υδάτινων πόρων για κατασκευαστικούς σκοπούς και απόπλυση κατασκευών, όπου είναι δυνατόν.
- Λειτουργία χημικών αποχωρητηρίων στο εργοτάξιο και κατά τη φάση λειτουργίας του έργου.
- Ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών αποβλήτων εντός του εργοταξίου.
- Αποστολή του εξοπλισμού στο τέλος της διάρκειας ζωής του στην κατασκευάστρια εταιρεία για διαχείριση.
- Λειτουργία χημικών αποχωρητηρίων κατά τη φάση λειτουργίας του έργου.

5. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Η Περιβαλλοντική Αρχή, κατά τη διαμόρφωση της θέσης της, έλαβε υπόψη τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν με βάση το άρθρο 23 του Νόμου, τα συμπληρωματικά στοιχεία, τις θέσεις των μελών της Επιτροπής των εμπλεκόμενων τμημάτων και τις παραστάσεις από το κοινό. Η Περιβαλλοντική Αρχή δε φέρει ένσταση στην κατασκευή του έργου υπό τους πιο κάτω όρους / προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα Όρων, που επισυνάπτεται.

Η Γνωμοδότηση συνοδεύεται από Συνοπτικό Σημείωμα της Περιβαλλοντικής Αρχής για τον τρόπο και στο βαθμό στον οποίο ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων, όπως αναφέρεται στο Συνοπτικό Σημείωμα, που επισυνάπτεται.

Η Γνωμοδότηση έχει διάρκεια ισχύος όσο και η ισχύς της πολεοδομικής ή άλλης άδειας, νοουμένου ότι, στο διάστημα που μεσολαβεί, δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων αυτή εκδόθηκε.

Παναγιώτης Χαράλαμπος
για Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική Αρχή

Αρ. Φακ. 02.10.011.005.001.075 & 02.10.011.005.001.076

27 Σεπτεμβρίου 2022

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 29(3)

ΕΡΓΟ «ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 14,07 MW ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "ROYAL VALLEY HOLDINGS LTD" ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΟΤΑΜΙΑΣ, ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ. (ΛΕΥ/01722/2020, ΛΕΥ/01739/2020)»

Στα πλαίσια της αξιολόγησης του έργου υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος οι ακόλουθες απόψεις από Τμήματα / Υπηρεσίες / Τοπικές Αρχές:

- i. Η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, στις 24.01.2022, απέστειλε γραπτώς, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τις απόψεις της για το θέμα, εκφράζοντας ότι δε φέρουν ένσταση για το έργο υπό τις προϋποθέσεις (1) η σύνδεση του έργου με το δίκτυο να γίνει υπόγεια και από υφιστάμενους δρόμους ή/και διόδους και (2) να μην τοποθετηθούν πλαίσια στο βορειοδυτικό μέρος των τεμαχίων του έργου που κατέδειξαν σε χάρτη, λόγω της εκεί παρουσίας νησίδων άγριας βλάστησης και περιοχών με έντονες κλίσεις. Επιπλέον ανέφεραν πως το δυτικό μέρος της ΑΠΜ συνορεύει με ποταμό και παρουσιάζει αξιολογα στοιχεία για την πτηνοπανίδα.
- ii. Η Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας σε επιστολή της, με αρ. φακ. 2.10.25.1.2.544 και ημερ. 23.11.2021, εξέφρασε τις επιφυλάξεις της ως προς την ανάπτυξη του ΠΕ, λόγω χωροθέτησής του σε απόσταση μικρότερη των 100 μ. από την οικιστική περιοχή της κοινότητας Ποταμιάς και ανέφερε ότι πιθανόν να επηρεάσει αρνητικά τις ανέσεις των κατοίκων, την οικιστική ανάπτυξη της κοινότητας και την επέκταση της οικιστικής ζώνης, αφού πρόκειται για κοινότητα που εφάπτεται της Νεκρής Ζώνης, μεγάλης κτηνοτροφικής περιοχής και του Δήμου Ιδαίου.
- iii. Μετά από διαβούλευση, το Τμήμα Γεωργίας σε επιστολή του, με αρ. φακ. 5.33.005 και ημερ. 05.11.2021, επικύρωσε τις προκαταρκτικές απόψεις που έδωσε στον κύριο του έργου με ταυτάριθμη επιστολή, ημερ. 25.08.2020, και που αναφέρονται στην παράγραφο 2 της παρούσας. Ακολούθως, εκπονήθηκε τεχνικός οδηγός από το Τμήμα Γεωργίας για τη χρήση αγροφωτοβολταϊκών συστημάτων, ο οποίος δημοσιεύτηκε στις 12.09.2022 και στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος.
- iv. Το Τμήμα Αρχαιοτήτων σε επιστολή του με ημερ. 15.04.2022 και αρ.φακ. 8.04.03.01 ενημέρωσε τους μελετητές για την ανάγκη προστασίας της αγρέπαιλης της Αικατερίνης Κορνάρο από την δυνητική οπτική όχληση που θα προκαλέσει το έργο. Στην επιστολή αυτή προτείνουν να εξαιρεθεί το νοτιοανατολικό τμήμα των τεμαχίων του έργου από τον τελικό σχεδιασμό και να γίνει δεντροφύτευση κατά μήκος του δρόμου από τον οποίο επιτυγχάνεται η πρόσβαση στο έργο.
- v. Το Υπουργείο Άμυνας, σε επιστολή του προς τον κύριο του έργου με ημερ. 23.04.2020 και αρ. φακ. 2.10.10/19, επισήμανε την παρουσία αμυντικών έργων γύρω από τα τεμ. 224 & 225 και έθεσε ως απαραίτητη προϋπόθεση για την διεκπεραίωση του έργου να μην καταστραφεί κανένα αμυντικό έργο της Εθνικής Φρουράς, ούτε να απαξιωθούν λόγω της

ανάπτυξης. Επιπλέον, απαιτήσε να διασφαλισθεί η πρόσβαση στο έργο από μέλη του τοπικού σχηματισμού της Εθνικής Φρουράς που τάσσεται στην περιοχή με τη δημιουργία έξι (6) θυρών εισόδου. Τέλος, ο κύριος του έργου κλήθηκε να καταδείξει επί τόπου τον σχεδιασμό του ΠΕ, πριν την υποβολή των τελικών σχεδίων στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως.

Επίσης, στα πλαίσια του έργου υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος οι ακόλουθες απόψεις ή παραστάσεις από το κοινό, σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της σχετικής Γνωστοποίησης σε δύο (2) εφημερίδες ημερήσιας κυκλοφορίας:

- vi. Ο κύριος Α.Σ. υπέβαλε παραστάσεις για τη ΜΕΕΠ, στις 22.10.2021, αναφέροντας ότι το βόρειο τμήμα της ΑΠΜ εμπίπτει στη Περιοχή Προστασίας της Φύσης του Ποταμού Άλυκου, του δικτύου Natura 2000. Επιπλέον, αναφέρει ότι λόγω της γεινιάσης του έργου με τους ποταμούς Γιαλιά και Άλυκου, πρέπει να ληφθεί υπόψη η λεκάνη απορροής και το ενδεχόμενο πλημμύρας. Σημειώνει ότι, δεν γίνεται αναφορά στη χελώνα που εντοπίστηκε στον Άλυκο ποταμό, ούτε στο πρόγραμμα Life που συγχρηματοδοτεί το έργο. Επιπλέον ζητά να γίνει εκτεταμένη έρευνα για τις νυχτερίδες που εντοπίζονται σε πολύ κοντινή απόσταση της ΑΠΜ. Επίσης σημειώνει ότι το έργο γεινιάζει με οικιστική περιοχή και σύμφωνα με το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως πρέπει να υπάρχει απόσταση άνω των 300 μ. για την αδειοδότηση φωτοβολταϊκών συστημάτων. Τέλος, επισημαίνει την παρουσία και άλλων έργων παρόμοιου τύπου σε μικρή απόσταση από το ΠΕ και το γεγονός ότι η ΑΠΜ και ΕΠΜ φέρουν έδαφος καλής γονιμότητας.

Οι πιο πάνω απόψεις λήφθηκαν υπόψη ως ακολούθως:

- I. Με την λήψη των απόψεων της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας πραγματοποιήθηκε δεύτερη επιτόπια επίσκεψη της ΑΠΜ από λειτουργό του Τμήματος Περιβάλλοντος, κατά την οποία διαπιστώθηκε ότι στην ΑΠΜ όντως υπάρχουν πρηνή με έντονες κλίσεις και χαμηλή, θαμνώδη βλάστηση αλλά όχι στην έκταση που καταδείχτηκε. Η προστασία των πρηνών έχει ληφθεί υπόψη στο Παράρτημα Όρων που επισυνάπτεται.
- II. Οι επιφυλάξεις που εξέφρασε η Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας αφορούν πολεοδομικά θέματα και θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στο στάδιο έκδοσης πολεοδομικής άδειας.
- III. Ο τελικός χωροταξικός σχεδιασμός καθώς και οι τεχνικές προδιαγραφές του έργου, που υποβλήθηκαν στις 30.08.2022, ετοιμάστηκαν με βάση τον Κατευθυντήριο Οδηγό του Τμήματος Γεωργίας, αφού καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησής του υπήρχε συνεργασία μεταξύ του Κύριου του έργου, του Τμήματος Περιβάλλοντος και του Τμήματος Γεωργίας. Αναφορά στον Κατευθυντήριο Οδηγό του Τμήματος Γεωργίας γίνεται και στο Παράρτημα Όρων που επισυνάπτεται.
- IV. Οι προτάσεις του Τμήματος Αρχαιοτήτων συμπεριλήφθηκαν στον τελικό, χωροταξικό σχεδιασμό του έργου.

- V. Οι απαιτήσεις του Υπουργείου Άμυνας συμπεριλήφθηκαν στον τελικό, χωροταξικό σχεδιασμό του έργου.
- VI. Η Περιοχή Προστασίας της Φύσης του Ποταμού Άλυκου, του δικτύου Natura 2000 βρίσκεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 500 μ. βόρεια του συνόρου της ΑΠΜ. Η ΑΠΜ όντως συνορεύει με πολεοδομική ζώνη Ζ3 (ζώνη προστασίας) από την οποία διέρχεται ο ποταμός Γυαλιάς. Αυτό έχει ληφθεί υπόψη στο Παράρτημα Όρων που επισυνάπτεται, με διατήρηση επαρκούς απόστασης από τα όρια της εγγεγραμμένης κοίτης του ποταμού. Η ανέγερση και η λειτουργία του έργου δεν αναμένεται να επηρεάσει τη χελώνα που εντοπίστηκε στον ποταμό Άλυκο, αφού η απόσταση της ΑΠΜ από τη σύνδεση των ποταμών Γυαλιά και Άλυκου είναι μεγαλύτερη των 1200 μ. Κατά την παρουσίαση του έργου, ο κύριος του έργου αναφέρθηκε στην πρόθεσή του να προχωρήσει σε προσθήκες/μετατροπές του έργου εφόσον εγκριθεί από ευρωπαϊκό πρόγραμμα για χρηματοδότηση. Το Τμήμα Περιβάλλοντος έλαβε γνώση πως η έγκριση αυτή δεν δόθηκε, συνεπώς ο κύριος του έργου δεν θα προχωρήσει σε αυτές τις προσθήκες/μετατροπές. Για τις νυχτερίδες έγινε διαβούλευση με τους αρμόδιους λειτουργούς από το Τμήμα Δασών, οι οποίοι διασαφήνισαν ότι οι νυχτερίδες χρησιμοποιούν την ΕΠΜ για τροφοληψία αλλά από τις σχετικές μετρήσεις που διενεργήθηκαν πολλές φορές στην περιοχή, δεν υπάρχει κάποιο αναπαραγωγικό καταφύγιο. Η ΑΠΜ συνορεύει με πολεοδομική ζώνη Η3 (επικρατούσα χρήση η κατοικία), και θα πρέπει να ληφθεί υπόψη στο στάδιο έκδοσης πολεοδομικής άδειας. Στοιχεία για τις συσσωρευτικές επιπτώσεις του έργου σε σχέση με άλλα έργα ΑΠΕ στην ΕΠΜ ζητήθηκαν από την Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον και εξετάστηκαν ως συμπληρωματικά στοιχεία σε συνεδρία της στις 07.12.2021.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΟΡΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

ΕΡΓΟ «ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 14,07 MW ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "ROYAL VALLEY HOLDINGS LTD" ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΟΤΑΜΙΑΣ, ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ. (ΛΕΥ/01722/2020, ΛΕΥ/01739/2020)»

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Γενικοί Όροι:

1. Ο κύριος του έργου φέρει ακέραιη την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που επιβάλλονται με την παρούσα Γνωμοδότηση.
2. Ο κύριος του έργου δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους περιβαλλοντικούς όρους του έργου.
3. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο το Τμήμα Περιβάλλοντος θα μπορεί να επιβάλει νέους περιβαλλοντικούς όρους για την προστασία του περιβάλλοντος και οι οποίοι θα είναι άμεσα εφαρμόσιμοι από τον κύριο του έργου.
4. Όλες οι εργασίες ανέγερσης και λειτουργίας του έργου να συμμορφώνονται με τους σχετικούς με την προστασία του περιβάλλοντος νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και τροποποιήσεις που διέπουν αυτούς όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή και αντικαθίστανται.
5. Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος ή στα νερά ουσιών που ρυπαίνουν ή τείνουν να ρυπάνουν τα υπόγεια ή/και τα επιφανειακά νερά ή/και το έδαφος, σύμφωνα με τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 (Αρ. 106(Ι)/2002) μέχρι 2013 [ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος – www.moa.gov.cy/environment, στη διαδρομή Διεθνείς Νομοθεσίες, Ευρωπαϊκό κεκτημένο, Εθνική Νομοθεσία/Εθνική Νομοθεσία/Έλεγχος και Προστασία της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους], εκτός εάν η απόρριψη γίνεται σύμφωνα με Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων που παραχωρείται από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.
6. Απαγορεύεται αυστηρά η καύση αποβλήτων ή άλλων ουσιών ή αντικειμένων.
7. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής και λειτουργίας του έργου να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.
8. Να υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε όλα τα σημεία του έργου για τις περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.
9. Ο κύριος του έργου να ενημερώνει τον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος σε περίπτωση ατυχήματος ή αμέλειας.

10. Να ετοιμαστεί κατάλληλο πρόγραμμα για σωστή ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού, ώστε να διασφαλιστεί η σωστή εφαρμογή των περιβαλλοντικών όρων της παρούσας Γνωμοδότησης κατά το στάδιο κατασκευής και λειτουργίας του έργου.
11. Το έργο να υλοποιηθεί με βάση τον τελικό χωροταξικό σχεδιασμό όπως υποβλήθηκε στο Τμήμα Περιβάλλοντος στις 30.8.2022 και έλαβε υπόψη τις θέσεις του Τμήματος Γεωργίας, του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, του Τμήματος Αρχαιοτήτων και του Υπουργείου Άμυνας. Ο όρος είναι ουσιώδης.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο κατασκευής του έργου:

12. Ο εργολάβος που θα αναλάβει το έργο να συμμετέχει σε αδειοδοτημένο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης Α.Ε.Κ.Κ [Κανονισμός 7, Παράγραφος (2α και 2β)], ή να διατηρεί και λειτουργεί αδειοδοτημένο Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ), που εκδίδεται δυνάμει των περί Αποβλήτων Νόμων 2011 έως 2022 και Κανονισμών Κ.Δ.Π. 159/2011 και τον εκάστοτε τροποποιήσεων τους.
13. Στην περίπτωση που ο εργολάβος θα διαχειριστεί ο ίδιος κάποια από τα μη επικίνδυνα απόβλητα, να κατέχει εν ισχύ Άδεια Διαχείρισης Αποβλήτων ή Πιστοποιητικό Καταχώρησης στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων, που εκδόθηκαν δυνάμει του περί Αποβλήτων Νόμου του 2011 έως 2022 και τον εκάστοτε τροποποιήσεων του, για συλλογή και μεταφορά ή/και την επεξεργασία των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις δραστηριότητες που διενεργούνται για την ολοκλήρωση των προνοιών του έργου.
14. Σε περίπτωση που δε θα τα διαχειριστεί ο ίδιος υποχρεούται να παραδίδει τα απόβλητα σε Αδειοδοτημένους Φορείς ή Κατόχους Πιστοποιητικού ή να στηριχθεί στις δυνατότητες άλλου Φορέα που κατέχει τα πιο πάνω προαπαιτούμενα, για τη συλλογή και μεταφορά των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις κατηγορίες του έργου.
15. Ο εργολάβος σε περίπτωση που τα παραγόμενα Α.Ε.Κ.Κ δεν θα επεξεργαστούν στο χώρο παραγωγής τους προς επαναχρησιμοποίηση ή για επεξεργασία στο έδαφος (land treatment) από την οποία προκύπτει όφελος για τη γεωργία ή την οικολογική βελτίωση (R10), θεωρούνται απόβλητα και πρέπει να μεταφέρονται σε αδειοδοτημένες Μονάδες για Επεξεργασία/Ανακύκλωση Α.Ε.Κ.Κ.
16. Ο εργολάβος να υπογράφει το σχετικό Έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης (Κ.Δ.Π. 31/2016) σε κάθε παράδοση και να απαιτεί αντίγραφο του Συλλέκτη-Μεταφορέα από την έργου που παρέλαβε τα απόβλητα. Τα αντίγραφα θα πρέπει να τηρούνται ως αποδεικτικά στοιχεία της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων και να αποστέλλονται στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος με την ολοκλήρωση του έργου ή όποτε τους ζητηθούν.
17. Απαγορεύεται η αποθήκευση υλικών εκτός του εργοταξίου. Η αποθήκευση των υλικών κατασκευής και των μηχανημάτων να γίνεται αποκλειστικά εντός των εργοταξιακών χώρων.
18. Οι εργασίες να περιορίζονται αποκλειστικά εντός του τεμαχίου χωροθέτησης του έργου. Να μην γίνει καμιά επέμβαση στον περιβάλλοντα χώρο.
19. Να ετοιμαστεί Διαχειριστικό Σχέδιο εργοταξίου, πριν την άδεια οικοδομής, που να εφαρμόζεται κατά την κατασκευή του έργου. Το εν λόγω σχέδιο να προβλέπει την ορθολογική διαχείριση του εργοταξίου (περιλαμβανομένης και της συλλογής και διάθεσης/απόρριψης αποβλήτων,

μεταχειρισμένων μηχανέλαιων, άχρηστων υλικών, αποβλήτων από εκσκαφές, κλπ.) η οποία να φαίνεται μέσα από χωροθετικά σχέδια, στα οποία να φαίνονται ευκρινώς οι διάφοροι χώροι, όπως ο χώρος για την ασφαλή αποθήκευση καυσίμων και χημικών, οι υγειονομικές διευκολύνσεις, οι διαδρομές διακίνησης των βαρέων και άλλων οχημάτων, κλπ. Επίσης, στα χωροθετικά σχέδια οργάνωσης εργοταξίου να παρουσιάζονται ξεχωριστά ο χώρος προσωρινής αποθήκευσης των πρώτων υλών και αποβλήτων, των επικίνδυνων αποβλήτων, τα γραφεία και οι χώροι στάθμευσης.

20. Υγρά τα οποία είναι αποθηκευμένα στο εργοτάξιο (π.χ. μη χρησιμοποιημένα μηχανέλαια, καύσιμα, κλπ.) και που θα μπορούσαν να διαρρεύσουν στο περιβάλλον, να φυλάσσονται σε κατάλληλα δοχεία και σε στεγασμένο χώρο με βάση από μπετόν και με περιτοίχισμα.
21. Στους χώρους των εργοταξίων να υπάρχουν απορροφητικά υλικά (π.χ. πριονίδι, άμμος) σε επαρκείς ποσότητες ώστε να μπορούν να συγκρατούνται καύσιμα και λιπαντικά σε περίπτωση διαρροής τους. Μετά τη χρήση τους τα απορροφητικά υλικά να συλλέγονται και να διατίθενται σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης με βάση τις πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022.
22. Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα από τις διάφορες εργασίες κατασκευής και συντήρησης του εξοπλισμού και από τυχόν διαρροές (μεταχειρισμένα μηχανέλαια, λιπαντικά, κενοί περιέκτες καυσίμων, πετρελαιοειδών, λιπαντικών, διαλυτών και άλλων επικίνδυνων χημικών ουσιών, ρυπασμένα προσροφητικά υλικά) να αποθηκεύονται προσωρινά, σε κατάλληλα στεγανά δοχεία που να διατηρούνται σε καλή κατάσταση και να μην παρουσιάζουν διαρροές, σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο εντός των ορίων της ανάπτυξης, στον οποίο θα υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση και σχετική σήμανση, με αδιαπέραστες επιφάνειες και προστατευμένοι από τις καιρικές συνθήκες. Στη συνέχεια να παραδίδονται χωρίς καθυστέρηση σε αδειοδοτημένους συλλέκτες για μετέπειτα διάθεση σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2022.
23. Η προσωρινή αποθήκευση των στερεών αποβλήτων που θα προκύψουν από την κατασκευή του έργου, καθώς και οι πρώτες ύλες οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν, να τοποθετηθούν σε χώρο εντός των ορίων του τεμαχίου και σε σημεία τα οποία δεν θα δημιουργήσουν οποιαδήποτε όχληση.
24. Τα απόβλητα συσκευασίας που θα προκύπτουν να συλλέγονται, να διαχωρίζονται και να αποθηκεύονται προσωρινά με τρόπο που να μην επιβαρύνουν το περιβάλλον. Τα εν λόγω απόβλητα να παραδίδονται σε αδειοδοτημένες μονάδες διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2022.
25. Να καταρτιστεί Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης το οποίο να εφαρμόζεται, κατά τη διάρκεια των εργασιών υλοποίησης του έργου, σε περίπτωση ατυχήματος, διαρροής ουσιών (ειδικά επικίνδυνων) στο έδαφος, φωτιάς, έκρηξης, πυρκαγιάς, πλημμύρας, σεισμού και τραυματισμού προσώπου. Σε τέτοιες περιπτώσεις να ειδοποιούνται αμέσως οι εκάστοτε αρμόδιες αρχές.
26. Για τις υγειονομικές ανάγκες του προσωπικού των εργοταξίων να τοποθετηθούν χημικές τουαλέτες εντός των χώρων των τεμαχίων του έργου. Τα υγρά απόβλητα από τις χημικές τουαλέτες να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς συλλογής και μεταφοράς, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2022, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται.
27. Κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για ελαχιστοποίηση και καταστολή της σκόνης. Για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων από τη δημιουργία σκόνης προτείνονται τα πιο κάτω μέτρα, όπως:

- i. Όλοι οι χώροι και οι οδικές προσβάσεις που θα χρησιμοποιούνται από οχήματα να διαμορφωθούν κατάλληλα και να επιστρωθούν με υλικά που θα περιορίζουν την εκπομπή σκόνης στην ατμόσφαιρα, εάν απαιτηθεί.
- ii. Να υπάρχει πρόγραμμα δρομολογίων οχημάτων ώστε αυτά να ελαχιστοποιηθούν με στόχο την κατά το δυνατό μικρότερη έκλυση αέριων ρύπων και σκόνης.
- iii. Τα οχήματα μεταφοράς να διατηρούν χαμηλές ταχύτητες κίνησης (10 χλμ./ ώρα) στους χωμάτινους δρόμους.
- iv. Κατά τη μεταφορά χύδην υλικών από και προς το εργοτάξιο να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορητών οχημάτων μεταφοράς και το φορτίο να είναι σκεπασμένο.
- v. Να γίνεται διαβροχή όταν και όπου απαιτείται και ιδιαίτερα στους χώρους όπου διεξάγονται χωματουργικές εργασίες και στους διαδρόμους κίνησης των οχημάτων του εργοταξίου.
- vi. Όταν απαιτείται να γίνεται διαβροχή και των θαλάμων αποθήκευσης αδρανών υλικών για την αποφυγή δημιουργίας σκόνης και εφόσον επικρατεί άνεμος ισχυρότερος των 4 Beaufort, να καλύπτονται οι σωροί με φύλλα πλαστικού.
- vii. Οι χωματουργικές εργασίες να αποφεύγονται κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων για τον περιορισμό τυχόν επιφανειακών απορροών επιβαρυμένων με αιωρούμενα σωματίδια.
- viii. Να μειωθεί κατά το δυνατόν η εναπόθεση / απόσπαση υλικών σε και από σωρούς και η εναπόθεση / απόσπαση υλικών σε και από σωρούς να πραγματοποιείται από το ελάχιστο δυνατό ύψος έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κονιορτού.
- ix. Κανένα όχημα μεταφοράς, σκάφος ή κάδος τοποθέτησης αδρανών υλικών να περιέχει υλικό μετά το πέρας των ημερήσιων εργασιών.

28. Να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου, όπως:

- i. Χρήση νέων μοντέλων μηχανημάτων και οχημάτων του εργοταξίου
- ii. Τακτική συντήρηση και λειτουργία όλων των μηχανημάτων/οχημάτων του εργοταξίου
- iii. Χρησιμοποίηση αντιδονητικών βάσεων και αποσβεστών στα πλαίσια των μηχανών
- iv. Χρήση σιγαστήρων και πλευρικών παραπετασμάτων.
- v. Τήρηση του ωραρίου εργασίας. Οι θορυβώδεις εργασίες να γίνονται κατά τη διάρκεια κανονικών ωρών εργασίας.
- vi. Να γίνεται σωστός προγραμματισμός των κατασκευαστικών εργασιών ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η συγκέντρωση και η ταυτόχρονη λειτουργία πολλών μηχανημάτων στο εργοτάξιο.
- vii. Να τηρείται κατάλληλο πρόγραμμα δρομολογίων των βαρέων οχημάτων του εργοταξίου για την ελαχιστοποίηση αυτών, με σκοπό την κατά το δυνατό μικρότερη όχληση από την εκπομπή περιβαλλοντικού θορύβου.

29. Όλες οι εργασίες κατασκευής οι οποίες θεωρείται ότι περιλαμβάνουν την εγκατάσταση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και διασύνδεσης του φωτοβολταϊκού συστήματος με αυτό, να

παρακολουθούνται με βάση συγκεκριμένο πρόγραμμα που θα ετοιμάσει και θα τηρεί ο κύριος του έργου.

30. Κατά τον σχεδιασμό της εγκατάστασης να ληφθεί υπόψη η αποφυγή πιθανών αντανάκλασεων και ενοχλήσεων σε περίοικους ή και διερχομένους τόσο στο άμεσο εγγύς περιβάλλοντα χώρο όσο και σε μακρινές αποστάσεις.
31. Να γίνει η λιγότερη δυνατή επέμβαση στον χώρο και οι εκχερσώσεις και οι επιχωματώσεις θα περιοριστούν στις απολύτως αναγκαίες. Να χρησιμοποιηθούν τεχνικές στήριξης οι οποίες θα διασφαλίζουν τη μικρότερη δυνατή επιφάνεια των τσιμεντένιων βάσεων στήριξης των φωτοβολταϊκών πλαισίων.
32. Η εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών πλαισίων να προσαρμόζεται στο φυσικό ανάγλυφο της περιοχής.
33. Να μην τοποθετηθούν πλαίσια, ή άλλα στοιχεία του έργου, πάνω στα πρανή και τις περιοχές που παρουσιάζουν έντονες κλίσεις (επισυνάπτεται σχετικά: Χάρτης 1), και να μην γίνουν εργασίες αλλοίωσης του φυσικού ανάγλυφου της περιοχής. **Ο όρος είναι ουσιώδης.**
34. Η θαμνώδης βλάστηση που παρατηρείται πάνω στα πρανή να μην αφαιρεθεί. **Ο όρος είναι ουσιώδης.**
35. Οι πάσσαλοι στερέωσης των πλαισίων να στερεωθούν στο έδαφος με τη μέθοδο της πασσαλόμπτυξης, ώστε να αποφευχθεί η μη αναγκαία χρήση μπετόν.
36. Οι τεχνικές προδιαγραφές για την εγκατάσταση του έργου να είναι σύμφωνες με τον οδηγό «Κατευθυντήριων γραμμών για τη διπλή χρήση γεωργικής γης με καλλιέργεια και φωτοβολταϊκά πλαίσια» του Τμήματος Γεωργίας, που βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος στη διεύθυνση:
<http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environmentnew.nsf/All/E5465AE94FFB2C80C225856F002AF890?OpenDocument>
37. Η περίφραξη, να μην στερεωθεί στο έδαφος με μπετόν. Να τοποθετηθεί ειδική περίφραξη, η οποία θα είναι φιλική προς το περιβάλλον, ώστε η πανίδα της περιοχής, να μπορεί να εισέρχεται και να εξέρχεται ελεύθερα. **Ο όρος είναι ουσιώδης.**
38. Να διασφαλισθεί η προσπέλαση του τοπικού σχηματισμού της Εθνικής Φρουράς που τάσσεται στον χώρο του έργου καθώς και στην περίμετρό του. **Ο όρος είναι ουσιώδης.**
39. Να γίνει φύτευση περιμετρικά του χώρου του έργου, καθ' όλο το μήκος του περιφραγμένου χώρου, τοπικών δένδρων ή/και θάμνων, κατά προτίμηση ξηρανθεκτικών.
40. Η επιλογή και η τοποθέτηση της περιμετρικής φύτευσης να γίνει με την σύμφωνη γνώμη του τοπικού σχηματισμού της Εθνικής Φρουράς, ώστε να μην επηρεαστούν τα αμυντικά έργα που βρίσκονται στα τεμάχια του έργου. **Ο όρος είναι ουσιώδης.**
41. Να σταματήσουν οι εργασίες και να ενημερωθεί άμεσα το Τμήμα Αρχαιοτήτων σε περίπτωση που εντοπιστούν αρχαία κατάλοιπα κατά τις κατασκευαστικές εργασίες, για να γίνει η απαιτούμενη έρευνα από την αρμόδια αρχή. **Ο όρος είναι ουσιώδης.**
42. Να διασφαλιστεί ζώνης προστασίας πλάτους 10 μέτρων από το όριο της εγγεγραμμένης κοίτης του ποταμού Γυαλιά. **Ο όρος είναι ουσιώδης.**

43. Να διασφαλιστεί ζώνη προστασίας πλάτους 3 μ. από το όριο της εγγεγραμμένης κοίτης του υδατορέματος. **Ο όρος είναι ουσιώδης.**
44. Να μη γίνει συμπίεση του εδάφους, ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος πλημμύρας και υδατικής διάβρωσης.
45. Να διατηρηθεί το πηγάδι που εντοπίζεται εντός των τεμαχίων του έργου. **Ο όρος είναι ουσιώδης.**
46. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας των εργαζομένων.
47. Ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει τον περιβάλλοντα χώρο μετά την εκτέλεση των κατασκευαστικών έργων.
48. Η σύνδεση του έργου με το δίκτυο της ΑΗΚ να γίνει υπόγεια κατά μήκος του υφιστάμενου δρόμου. **Ο όρος είναι ουσιώδης.**

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο λειτουργίας του έργου:

49. Απαγορεύεται η απόρριψη, εναπόθεση ή διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος ή στα επιφανειακά, υπόγεια ή παράκτια νερά οποιασδήποτε ουσίας, η οποία ρυπαίνει ή τείνει να ρυπαίνει τα νερά και το έδαφος σύμφωνα με τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 μέχρι 2013, εκτός εάν η απόρριψη γίνεται σύμφωνα με Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων που παραχωρείται από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.
50. Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα από τις διάφορες εργασίες συντήρησης του εξοπλισμού και από το προσωπικό, (μεταχειρισμένα μηχανέλαια, λιπαντικά, υπολείμματα και συσκευασίες υλικών βαφής και συντηρητικών, χρώματα, διαλύτες, ρυπασμένα προσωροφητικά υλικά που θα προκύπτουν από τις εργασίες συντήρησης των μηχανημάτων ή από τυχόν διαρροές κ.α.) να αποθηκεύονται προσωρινά, σε κατάλληλα στεγανά δοχεία που να διατηρούνται σε καλή κατάσταση και να μην παρουσιάζουν διαρροές, σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο εντός των ορίων της ανάπτυξης, στον οποίο θα υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση και σχετική σήμανση, με αδιαπέραστες επιφάνειες και προστατευμένοι από τις καιρικές συνθήκες. Στη συνέχεια να παραδίδονται χωρίς καθυστέρηση σε αδειοδοτημένους συλλέκτες για μετέπειτα διάθεση σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022.
51. Οποιαδήποτε άλλα απόβλητα που προκύπτουν από τη λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού, ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να τα παραδίδει σε αδειοδοτημένο διαχειριστή σύμφωνα επίσης, με τους Περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2022.
52. Τα απόβλητα συσκευασίας που θα προκύπτουν να συλλέγονται, να διαχωρίζονται και να αποθηκεύονται προσωρινά με τρόπο που να μην επιβαρύνουν το περιβάλλον. Τα εν λόγω απόβλητα να παραδίδονται σε αδειοδοτημένες μονάδες διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022.
53. Τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που ενδέχεται να προκύπτουν, να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης σύμφωνα με τους Περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022 και να ακολουθούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμών του 2015 (Κ.Δ.Π. 73/2015) [ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος – www.moa.gov.cy/environment, στη διαδρομή Διεθνείς

Συμβάσεις, Ευρωπαϊκό κεκτημένο, Εθνική Νομοθεσία/ Εθνική Νομοθεσία/ Διαχείριση Αποβλήτων].

54. Να γίνει κατάλληλη σήμανση για πιθανό κίνδυνο ηλεκτροπληξίας και να απαγορεύεται η είσοδος στον χώρο του έργου σε οποιοδήποτε μη εξουσιοδοτημένο άτομο.
55. Να υπάρχει ετοιμότητα εκ μέρους του κύριου του έργου, ο οποίος σε συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία να λάβει τα κατάλληλα μέτρα (π.χ. αποψίλωση ξηράς βλάστησης κ.λπ.), συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης υποδομής αντικεραυνικής προστασίας, και να προμηθευτεί τον απαιτούμενο πυροσβεστικό εξοπλισμό (πυροσβεστήρες κ.λπ.) για αντιμετώπιση πυρκαγιάς, έκρηξης και άλλων έκτακτων περιστατικών που θα επηρεάσουν το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.
56. Εφόσον γίνεται υγρός καθαρισμός των φωτοβολταϊκών πλαισίων, τότε να χρησιμοποιείται πιστικό σύστημα νερού χαμηλής κατανάλωσης.
57. Συστήνεται όπως τα προϊόντα που σχετίζονται με την ενέργεια (λαμπτήρες, θερμαντήρες χώρου, θερμαντήρες νερού και άλλος ηλεκτρικός και ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός) είναι υψηλής ενεργειακής απόδοσης και θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες του περί του Καθορισμού των Απαιτήσεων Οικολογικού Σχεδιασμού των Συνδεδεμένων με την Ενέργεια Προϊόντων Νόμου του 2011 (Αρ. 17(Ι)/2011) [ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας – www.mcit.gov.cy/mcit/energyse.nsf, στη διαδρομή Νομοθεσία/Νόμοι/Προϊόντα και Περιβάλλον/Οικολογικός Σχεδιασμός] και των σχετικών Κανονισμών που εκδίδονται δυνάμει της Οδηγίας 2009/125/ΕΚ για τις ελάχιστες απαιτήσεις σχεδιασμού που πρέπει να πληρούν τα προϊόντα που συνδέονται με την ενέργεια πριν αυτά διατεθούν στην αγορά ή τεθούν σε λειτουργία. Κατάλογος των Κανονισμών βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας [στη διαδρομή Τομείς Πολιτικής/Προϊόντα και Περιβάλλον/Προϊόντα που Συνδέονται με την Ενέργεια/Οικολογικός Σχεδιασμός].
58. Να εφαρμόζεται ο Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (ΚΔΠ 263/2007).
59. Η καταπολέμηση των ζιζανίων να γίνεται με μηχανικά μέσα. Σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό, να γίνεται χρήση ζιζανιοκτόνων τα οποία να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες του περί Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων Νόμου του 2011, καθώς και με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΚΔΠ 93/2018).
60. Να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας των εργαζομένων κατά τη λειτουργία του έργου.
61. Για τις υγειονομικές ανάγκες του προσωπικού κατά τη λειτουργία του έργου να τοποθετηθούν χημικές τουαλέτες εντός των χώρων των τεμαχίων του έργου. Τα υγρά απόβλητα από τις χημικές τουαλέτες να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς συλλογής και μεταφοράς, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο αποξήλωσης του έργου:

62. Η αποξήλωση του έργου να γίνεται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομικό πλαίσιο.
63. Ο κύριος του έργου υποχρεούται με τον τερματισμό της λειτουργίας του να διασφαλίσει ότι θα αποκαταστήσει:

- i. Κάθε ζημιά που ενδεχομένως έχει προκληθεί στο περιβάλλον από τη λειτουργία τους.
- ii. Το φυσικό περιβάλλον με τη διαμόρφωση και ένταξη του χώρου των εγκαταστάσεων στο περιβάλλον ώστε να επιτυγχάνεται η αναβάθμιση διατήρηση του τοπίου. Αυτό θα επιτευχθεί με την υποβολή κατάλληλων σχεδίων με την πάροδο του χρόνου προς την Περιβαλλοντική Αρχή.
- iii. Κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2016, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ, 2022

Χάρτης 1

Περιοχές αποκλεισμού τοποθέτησης πλαισίων (Φυσικά Πρανή, έντονες κλίσεις, ημιφυσική βλάστηση) που πρέπει να διατηρηθούν.

